

Uz sākumlapu>Meklēt juristu>Sameklēt ekspertu

Sameklēt ekspertu

Francija

I. Ekspertu saraksti un reģistri

Katra apelācijas tiesa un Francijas Augstākā tiesa civillietās un krimināllietās (Kasācijas tiesa) uztur ekspertu sarakstu vai reģistru.

Tomēr tiesas un prokurori var brīvi iecelt jebkuru personu, ko uzskata par piemērotu un kompetentu. Šādos gadījumos tām ir jānorāda izdarītās izvēles iemesli.

Ekspertu sarakstus publicē tiesu tīmekļa vietnēs un jo īpaši [Kasācijas tiesas](#) un apelācijas tiesu tīmekļa vietnēs.

Lai ekspertu reģistrētu tiesas sarakstā, viņam jāatbilst šādām prasībām:

viņam jābūt jaunākam par 70 gadiem. Praksē, lai ekspertu reģistrētu ekspertu sarakstā, viņam jābūt vecumā no 35 līdz 57–58 gadiem;

viņam jābūt Eiropas Savienības pilsonim;

viņš nedrīkst būt rīkojies, pārkāpjot goda, krietnuma un morāles principus;

viņam nedrīkst būt piemērotas disciplināras vai administratīvas sankcijas, kuru rezultātā viņš atstādināts, izslēgts no reģistra, atcelts no amata vai atsaukts viņa apstiprinājums vai atļauja;

viņam nedrīkst būt piemērota personīgā bankrota procedūra vai cita sankcija, kas paredzēta Komerckodeksā;

jābūt ievērotam minimālajam ar viņa specialitāti saistītas darbības periodam;

viņš nedrīkst būt veicis nekādu darbību, kas nav saderīga ar neatkarību, kāda nepieciešama (tiesas) eksperta uzdevumu veikšanai;

viņa galvenajai darbībai jābūt veiktai tiesas apgabalā.

Ekspertiem, kuri specializējušies tulkosumos un piesakās reģistrācijai pirmās instances tiesas sarakstā, sava profesija jāpraktizē konkrētās tiesas vietējā apgabalā, vai arī, ja viņi jau ir pensionējušies, viņu dzīvesvietai jāatrodas šajā apgabalā.

Eksperta reģistrācijas pieteikumu izskata prokurors un pirmās instances tiesas tiesneši. Lēmumu pieņem apelācijas tiesas tiesnešu kolektīvs.

Ekspertiem pirms reģistrācijas jānodod zvērests.

Lai ekspertu reģistrētu Kasācijas tiesas sarakstā (valsts sarakstā), viņam jābūt reģistrētam apelācijas tiesas sarakstā (reģionālajā sarakstā) vismaz piecus gadus.

Ikvienam ekspertam, kurš reģistrēts pirmo reizi, ir atkārtoti jāpiesakās pārreģistrācijai pēc trim gadiem. Pēc tam ekspertiem atkārtoti jāpiesakās reģistrācijai ik pēc pieciem gadiem. Lēmumā atkārtoti neregistrēt ekspertu ir jāizklāsta atteikuma iemesli, un to var pārsūdzēt.

Ekspertus var izslēgt no reģistra ar apelācijas tiesas disciplināru lēmumu, ko var pārsūdzēt.

Pastāv ētikas kodekss, ko publicējusi [Francijas Ekspertu federācija](#).

II. Ekspertu kvalifikācija

Parasti ekspertiem jābūt pietiekami kvalificētiem viņu kompetences jomā.

Ekspertiem jābūt profesionālajai pieredzei un zināšanām par procesuālajiem noteikumiem, jo īpaši noteikumiem par procesuālo kārtību attiecībā uz ekspertiem.

Viņiem jāapgūst tālākizglītība, un apelācijas tiesas to reizi piecos gados pārbauda. Ekspertu tālākizglītība ietver:

apmācību viņu specialitātē, ko nodrošina profesionālas organizācijas;

apmācības sesijas par procesuālo kārtību attiecībā uz ekspertiem, ko nodrošina tiesnešu un ekspertu asociācijas.

III. Ekspertu atlīdzība

Kriminālprocesā pastāv regulējums, kas attiecas uz ekspertu samaksu par dažiem uzdevumiem, kurus pilda eksperts. Dažās kompetences jomās prokurors vai izmeklēšanas tiesnesis var izsludināt konkursu par eksperta uzdevumu pildīšanu un izvēlēties visizdevīgāko piedāvājumu. Ekspertīzes izmaksas sedz Tieslietu ministrija no tieslietu budžeta.

Civillietās atlīdzību parasti aprēķina, pamatojoties uz stundu skaitu, ko eksperts veltījis lietai, to reizinot ar stundas likmi, kam pieskaita izdevumus un PVN.

Tiesa lemj par eksperta atlīdzības summu sacīkstes procedūrā, ņemot vērā to, vai ziņojums iesniegts laikus, eksperta ziņojuma kvalitāti un to, ar cik lielu rūpību eksperts izpildījis savu uzdevumu.

Eksperta atlīdzību parasti avansā samaksā prasītājs. Tomēr tiesa var uzdot abām pusēm segt daļu no šādu izmaksu avansa maksājuma.

Tiesa savā galīgajā lēmumā uzdod lietā zaudējušai pusei samaksāt eksperta atlīdzību.

Ir pieejama juridiskā palīdzība eksperta procesa izmaksu segšanai.

IV. Ekspertu atbildība

Ekspertam ir pienākums iespējamo atbildību segt ar profesionālās atbildības apdrošināšanu.

Apdrošināšana sedz eksperta civiltiesisko un profesionālo atbildību, tostarp komandējumus uz citām Eiropas Savienības dalībvalstīm.

V. Papildu informācija par procesuālo kārtību attiecībā uz ekspertiem

Krimināllietās ekspertus var iecelt izmeklēšanas tiesnesis, prokurors vai policijas darbinieks, kam ir atbilstošas pilnvaras (*officier de police judiciaire* — policijas darbinieks, kurš saskaņā ar Francijas tiesību aktiem atbild par kriminālizmeklēšanu un kuram ir atļauts piemērot aizdomās turētajam apcietinājumu). Visos citos gadījumos ekspertu iecel tikai tiesa *ex officio* vai pēc tiesvedības puses lūguma.

Civilprocesā provizorisks eksperta ziņojums nav obligāts, bet ir ļoti ieteicams, un bieži civilprocesā tas tiek īpaši prasīts. Eksperts sagatavo rakstisku galīgo ziņojumu. Ja eksperts uzskata, ka ir nepieciešams apspriesties ar tehnisko speciālistu, kurš specializējies citā kompetences jomā, viņš pievieno eksperta ziņojumam tehniskā speciālista atzinumu. Tiesa var pieprasīt, lai eksperts liecina mutiskajā uzklauššanā, ja ziņojums nav pietiekams pamats tiesas lēmuma pieņemšanai. Galīgajā ziņojumā jāatbild uz katru tiesas uzdoto jautājumu un jāņem vērā visi komentāri, ko puses adresējušas ekspertam eksperta procesa laikā.

1. Ekspertu iecelšana

Eksperta amata nosaukums (*expert de justice*) ir aizsargāts ar krimināltiesībām. Eksperts tiek reģistrēts sarakstā, ko uztur apelācijas tiesas un Augstākā tiesa.

Francijā ir no 8000 līdz 10 000 tiesu ekspertu.

Civillietās, komercietās un administratīvajās lietās ekspertus var iecelt sākotnējā jeb pirmstiesas procesā. 80 % gadījumu eksperta procesu ierosina pirmstiesas posmā.

Tiesa ieceļ ekspertu, kad tai ir vajadzīga noteikta tehniskā kompetence strīda izšķiršanai, — tiesa var iecelt ekspertu *ex officio* vai pēc vienas puses lūguma. Tiesnesis izlemj, kura puse veiks avansa maksājumu par izmaksām, kas tiks izmantots, lai veiktu samaksu ekspertam.

Puses var ierosināt ekspertu, taču to, kurš eksperts tiks iecelts, vienmēr izlemj tiesa vai prokurors. Ja vien netiek norādīti īpaši iemesli, eksperts ir jāizvēlas no apelācijas tiesas sagatavota saraksta.

Civilprocesā puses tiek aktīvi iesaistītas eksperta darbībā. Tām ir jāsadarbojas un jāatbild uz visiem eksperta pieprasījumiem par dokumentu iesniegšanu. Tās var tieši iztaujāt ekspertu sanāksmēs, kurās piedalās abas puses, un lūgt, lai eksperts komentē to piezīmes. Šīs iespējas ir daudz vairāk ierobežotas kriminālprocesā, kur eksperts savā darbībā ir tieši atkarīgs no tiesneša vai prokurora, kurš viņu iecēlis.

2. Procedūra

Galvenie Francijas tiesību akti par tiesu ekspertīzi:

Kriminālprocesa kodekss un Civilprocesa kodekss;

1971. gada 29. jūnija Likums Nr. 71-498 par tiesu ekspertiem, kas grozīts vairākas reizes, jo īpaši 2016. gada 18. novembrī;

2004. gada 23. decembra dekrēts, kas grozīts vairākas reizes.

Eksperti var sazināties ar pusēm tiesvedības laikā, taču stingri ievērojot sacīkstes principu. Izņēmumi attiecas uz medicīniskiem noslēpumiem vai komercnoslēpumiem.

Nav noteiktas struktūras, kas ekspertiem jāievēro, sagatavojot ziņojumus, taču pastāv iniciatīvas, lai novērstu šo trūkumu.

Tomēr ziņojumā ekspertiem ir:

sīki jāizklāsta viņu argumentācija;

jānorāda dokumenti, ko viņi izmantojuši sava atzinuma pamatošanai;

jāatbild uz pušu apgalvojumiem;

jānorāda pilns to dokumentu saraksts, kas viņiem paziņoti.

Ja tiesa ir pieprasījusi provizorisku ziņojumu, eksperts to nosūta pusēm, lai saņemtu to apgalvojumus.

Krimināllietās ekspertam jāpiedalās tiesas sēdē. Civillietās tiesa var prasīt, lai eksperts piedalās tiesas sēdē.

Ekspertam ar tiesas lēmumu var būt pienākums sagatavot papildu ziņojumu, piemēram, pēc tam, kad puses ir izteikušas komentārus par ziņojumu un uzdevušas papildu jautājumus.

Tiesa kontrolē eksperta veiktās izmeklēšanas norisi. Šis uzdevums ir uzticēts konkrētam pirmās instances tiesas tiesnesim.

Šeit sniegtā informācija tika apkopota projekta "Atrodi ekspertu" laikā no katras valsts kontaktpersonām, ko atlasījis Eiropas Kompetences un ekspertu institūts (EEEI).

Lapa atjaunināta: 22/12/2020

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datus, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.